

Piimakvoot

Kalev Karisalu, Põllumajandusministeeriumi loomakasvatusbüroo vanemspetsialist
Avaldatud ajakirja Maamajandus lisas Euronõu, september 2002

Eesti on EL-ga peetavatel ühinemisläbirääkimistel teatanud valmisolekust võtta EL ühtne piimapoliitika üle alates liitumishetkest. Et see ülevõtmine sujuks ilma suuremate tõrgeteta, on põllumajandusministeerium kavandanud EL piima ja piimatoodete ühtse turukorralduse tähtsaima ja administratiivselt keerukaima meetme - piima tootmiskvoot - liitumiseelset rakendamist Eestis. Kuigi loodava kvoodisüsteemi tingimused on mõeldud kehtestada võimalikult sarnased EL-s kehtivatele tingimustele, ei saa kindlasti arvestamata jätta Eesti tegelikke olusid ja arenguid. Liitumiseelsed piimakvoodid kujunevad omamoodi baasiks EL piimakvootide kehtestamisele liitumisel.

Käesoleva aasta suvel vastu võetud Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muudatused annavad Vabariigi Valitsusele õiguse tootmiskvootide kehtestamiseks, samuti põllumajandustootjale kvoodi määramiseks, selle muutmiseks ja kehtetuks tunnistamiseks, andmete küsimiseks tootmiskvoodi kehtestamisel ja riikliku järelevalve teostamisel. Kvoote hakkab administreerima Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA). Veel on antud seaduses sätestatud, et kui põllumajandussaaduse tootmiseks on põllumajandustootjale määratud tootmiskvoot, antakse tulutoetust üksnes tootmiskvoodi piires toodetu kohta. Tootmiskvoodi ületamise korral vähendatakse tootmiskvoodi piires antavat tulutoetust proportsionaalselt Vabariigi Valitsuse kehtestatud määras.

Põllumajandusministeeriumis töötatakse praegu eelpoolnimetatud seaduses sätestatud volituste alusel välja määrad arvestusega kvootide rakendamiseks alates 1.aprillist 2003. Ka EL-s kestab piima kvoodiaasta 1.aprillist 31.märtsini.

Põllumajandustootjatele piima tootmiskvoodi määramise eeltingimuseks saab olema tema piimalehma või -lehmade nõuetekohane identifitseerimine ja registreerimine, st. piimakvoodi esialgset määramist on võimalik taotleda vaid nendel põllumajandustootjatel, kelle piimalehm või -lehmad on teatud kuupäeva seisuga kantud põllumajandusloomade registrisse. PRIA arvutab antud kuupäeva seisuga registrisse kantud lehmade ning referentsperioodi Eesti keskmise (tõenäoliselt jõudluskontrolli keskmise) piimalehmade produktiivsuse baasil piimakvoodid. Teatud tingimustel - näiteks ka siis, kui karja keskmine on üldisest keskmisest suurem - on põllumajandustootjal võimalik taotleda määratava kvoodikoguse suurendamist. Referentsperioodiks on piimatootjad ja teisedki piimandusega seotud inimesed pakkunud perioodi 1.aprill 2001 kuni 31.märts 2002.

Põllumajandustootjale määratud piimakvoodi täitmisel läheb arvesse kogu piim ja/või piimatooted, mis viiakse piima tootvast farmist välja. Siia hulka kuuluvad ka tasuta äraantavad kogused. Piimakvoodi arvestusse ei lähe see piim ja/või need piimatooted, mis farmis kohapeal ära kasutatakse, kas siis inimtoiduna või loomadele söötmiseks. Sarnaselt EL kvoodisüsteemile hakatakse Eestis turustamise viisist lähtudes pidama eraldi arvestust töötlejale müüdava piima ja otse lõpptarbijale turustatava piima või piimatoodete kohta.

Eesti tegelikust olukorrast ja püüdlustest lähtudes ning ka olemasolevate andmete puudulikkusest tingituna määratakse põllumajandustootjale piima tootmiskvoot kogutoodangu baasil. Kvootide täitmise arvestus aga hakkab toimuma põllumajandustootja poolt tegelikult tööstusele tarnitud ja/või lõpptarbijatele turustatud ning dokumentaalselt tõestatud piima kohta. Selle arvestuse tulemuste põhjal vähendatakse kvoodiaasta lõppedes kvooti

mittetäitnud tootjal kvoodisuurust. Igakuine aruandluskohustus kvootide täitmise kohta kehtestatakse eraldi määrusega.

EL piimakvoodi süsteemis on piimakvoodid seotud rasvaprotsendiga ning nende täitmine või mittetäitmine selgub alles peale koguste rasvaprotsendi baasil korrigeerimist. Vastava infobaasi kogumiseks viiakse ka Eestis sisse rasvaprotsendi arvestus. Kvoodiaasta lõppedes võrreldakse tootja poolt tegelikult tööstusele tarnitud piima keskmist rasvaprotsenti talle kvoodi määramisel fikseeritud rasvaprotsendiga ning kui saadud vahe on positiivne, suurendatakse kvoodialust piimakogust vastava koefitsendiga, ja vastupidi.

Eeltoodud kvootide rakendamist puudutavad kuupäevalised näitajad on esialgsed, samuti jätkub arutelu käsitletud tingimuste osas. Konkreetsemad detailid selguvad septembrikuu jooksul, peale mida väljastab Põllumajandusministeerium juba täpsemat informatsiooni.

2007/2008 kvoodiaastaks Eestile määratud riiklik kvoot on 646 368 000 kg:

- tarnekvooti 633 434 407 kg ja
- otseturustuskvooti 12 933 593 kg.

Täpsemat informatsiooni piimakvoodi kohta saab Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooniametist.